

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 35 nr. 21

3. november 2022

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com



Gert Hansen

greenland
travel



Angalanissat tulleeq
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk.

- Nammineq akiligassaappat attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Suliffeqarfittut inniminniinermi attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

Bestil din rejse hos
Grønlands Rejsebureau.

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 701107 • www.greenland-travel.gl



Åbningstider

Mandag-fredag 7.00-17.00 • Lørdag 8.00-12.00



Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

KA Auto ApS - så kører det bare!



Kilaalap Aqqutaa B-1616 • Tlf. 64 24 08 • Mobil 53 24 18 • mail: benny@ka.gl • www.ka.gl

Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppenarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app



Greenland Minerals: Suna tamaat angullugu sulissaagut



Naak inatsisaasut aallaavigalugit pisinnaanngikkaluartoq Greenland Minerals Kuannersuami piiaanissamut isumaqatigiissuteqalernissaq sulii anguniarpaa. Suliffeqarfik sinnerlugu Australiamit Narsamiillutillu Nuummeeqqammerput.

Suliaq qanoq inissisimanersoq paasiniaarlugu Australiamerput Narsamiillutillu Nuummeeqqammerput. Inatsisitigut sukaterisoqarnikuugaluartoq Kuannersuarni piiaanissamik isumaqatigiissuteqarnissartik sulii upperaata. Saffiugassanik qaqutigoortunik Greenland Minerals piiaanissamut suliniuteqartuuvooq, taakkulu bateeriliornernut, biilini innaallagiar-tortunik pilersitsinermut, oqarasuaatinut angallattakkanut allanullu atortorissaarutitut atorqeqartartuupput.

Urani saniaatigut tunisassiarineqartussatut siunnerfigiuvoq, 50 millioner dollarsinik isertitaqarnissaq naatsorsuutaalluni. Inatsisit atuuttut

Aatsitassanut inatsit \$29

Piginnaatitsissummik pigisaqartoq imm. 1 malillugu akuersissuteqarnerup nalaani pisuussutini aningaasarsutigalugu

atorluarneqarsinnaasunik uppersaasimappat sumiiffissii-simallunilu, akuersissummilu piimasaqaatit aalajangersar-neqarsimasut eqquutissimappagit, piiaanissamut akuersis-summik tunineqarnissaminut pisinnaatitaavoq.

Uranimik piiaanermullu inerteqquteqarneq pillugu Inatsi-sartut inatsisaat

§ 1.

Uranimik misissueqqaarneq, uranisiorluni misissuineq aamma piiaaneq akuerisaanngillat.

Imm. 2. Misissueqqaarneq, uranisiorluni misissuineq piiaa-nerluunniit uranimut sammitinneqarani allamut sammitin-neqarpat, agguaqatigiissillugu uranimik akoqarnera 100 ppm inorlugu oqimaassuseqarpat, imm. 1-imi aalajangersa-gaq atuutissanngilaq. (Kuannersuarni 300 ppm misaanniip-pog).

Inatsisartut uranimik misissuisinnaaneq, ujaasineq piiaasin-naanerlu inerteqqutinngortinnikuaat, taamaasilluni Kuan-nersuarni suliniutip piviusunngornissaa ilimanarunnaarluni. Naalakkersuisut Kuannersuarni piiaanissamut Greenland

kujataamiu

Nutaq

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq

Tlf. 64 29 69 • Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Akisussaalluni aqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Iloqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:
Sidste frist for indlevering:

10. november 2022

Normu tulleg saqqummeqqissaq:
Næste nummer udkommer igen:

17. november 2022

Mineralsimut itigartitsissummut missingiummik tusarniaasummi nassiussipput aasaq.

Inatsit qanoq isumaqarnersoq apeqqutaavoq

Greenland Mineralsip niuernikkut manageria, Garry Frere, oktobarip naanerani akissuteqarumaarlutik naatsorsuutigalugu Sermitsiaq.AG-mut oqaatigaa.

Greenland Mineralsimut itigartitsissut eqqortuliornerunngitsoq oqaatigaa. Taamaattumik Greenland Minerals Namminersorlutik Oqartussanut Naalagaaffimmullu Danmarkimut suliassamik aallartitsivoq.

Oqaaseqaatit pingasunngorlugit aggulunneqarsinnaasoq Garry Frerep oqaatigaa, ima: misissueqqaarnermut, ujaasnermut piiaanermullu inatsit.

- Inatsisilerineq pillgu oqallinnerunngilaq, inatsimmi atuutilinngitsoq ujaasisoqarnikuuvuq, taamaattumik tamannartaa ajornartorsiutitaqanngilaq. 'Piiaaneq' aningaasarsiornissamut siunnertaappat, suliniut ingerlatinneqaqqissinnaavoq. Urani tuniniarnagu tailingsitut iligaanni suliniut ingerlatinneqaqqissinnaavoq.

Aningaasaliissutaasut utertinneqaqqissasut

Suliaq unitsinneqarlunnassappat aningaasatigut kinguneqartitsisoqartariaqartoq Garry Frere isumaqarpoq.

- Qaaqquneqarsinnaanngilagummi innersuunneqarlutalu misissuisinnaasugut ukiuni 15-ni, tamannalu kingorna suliniut itigartinneqarluni. Inatsisitigummi piumasaqaataasut angoreerpagut, nalunaarusiornikuuvugut, avatangiisinut

inuiaqatigiinnullu sunniutissai akuerineqartumik nalunaarusiorfigeraarpagut.

Taamaattumik piumasaqaataat ersarippoq, naqissusiivoq. - Aningaasaliissutigisimasagut tamarmik minnerpaamik utertinneqartariaqarput, aamma suliffeqarfittut isertitassaruagut qaavatigut akiliutigineqartariaqarput. Taakku qaavatigut 130 millioner Australiamiut dollarii suliniummumut aningaasartuutigisimasagut utertinneqartariaqarput.

Suliniut pillugu paasititsiuarnissaq

Suliassamik aallartitsinerat ukiuni arlaqartuni suliarineqarsinnaavoq. Taamaattumik suliniut pillugu pilersaarutit innuttaasunut paasititsiniaanerit ingerlanneqarniarput, aamma Narsami innuttaasut suliniummumut tapersersuilermissaat neriuutigineqarpoq.

- Ilisimatuussutsikkut misissuinerit eqqortumik suliarineqarnikuusut takutippaat suliniut ulorianaateqanngitsusooq. Suliniut pillugu nalunaarusiat pitsaaneruseqarpoq innuttaasunut paasissutissiisimasinnaagaluarpuq, tamannalu uagut akisussaaffigaarput.

Garry Frere oqarpoq, nangillunilu:

- Qanoq ingerlariaqqittoqassanersoq paasinarsiumaarpoq. Suliniummumut tapersersuisut Narsarmiut eqqaanilu najugaqartut saaffigerusuppagut. Taakku taava paasissutissat inuiaqatigiinnut paasinartunngorlugu ingerlateqqissinnaavaat, suliniutip pilersinneqarnissaa ernumanartoqartikkunnaassaavat, taamaattumik Narsameeqqeqqammerpuqut oqariartuutigit siammartemiarlugit.

Nunap timaa misissuataaruk angerlamullu apuulluarlutit

Qamuteralattaarnissannut isumannaallisaanermullu atortussanut GrønlandsBANKEN-imi 1. november-miit 1. januar tungaanut taarsigassarsigit, pilersitsinermilu akiliutigisartagaq sipaarlugu.

Ullumikkut siunnersortit attavigiuk.

Udforsk baglandet og kom sikkert hjem

Opret dit lån til snescooter og sikkerhedsudstyr i GrønlandsBANKEN fra 1. november - 1. januar og spar stiftelsesprovisionen.

Kontakt din rådgiver allerede i dag.

 **GrønlandsBANKEN**
www.banken.gl · Tlf. 701 234

*Oqarnerneqummi pilersitsinermut atallugu akisuutit pisortatigoortut taamaasialat aallartissat.

†Du betaler kun de offentlige afgifter i forbindelse med etablering af pant.

Prioriteres samfundet i Kommune Kujalleq?



af Rainer Permien.

Et uddrag af IA's målsætninger

“Vi skal sikre en erhvervsudvikling ved udnyttelse af borgernes ressourcer”.

“Kommune Kujalleq byder på et bredt samarbejde” og på baggrund af de politiske målsætninger på landsbasis “vi vil arbejde for erhvervsudviklingen i vores kommune”.

Det er vores ønske, at “Kommune Kujalleq udvikles gennem fællesskab og innovation”, hvor borgerrepræsentanterne har ansvaret for en fælles udvikling.

Hvornår iværksættes nogle eller alle målsætninger?

Kommune – Borgere - Erhverv

Erhvervet er og forbliver mit hjerte-barn, hvorfor jeg, til enhver tid, vil påpege en nedprioritering eller negligering af erhvervet. Derfor er jeg aldeles uforstående for, at kommunen tilsidesætter erhvervets muligheder for ekspanderen.

Årsagen kan henføres til forsømmelser eller tilsidesættelser af simple prioriteringer med utilstrækkelige hensyntagen til samfundet i og fra kommunen.

Hvornår introducerer kommunen og/eller ISG for borgerne en visionær fremtidsplan for de landbaserede service-virk-somheder med en opdateret byplan for muligheden af innovative og realiserbare fremtidsløsninger for erhvervs-udviklingen med nye tiltag og erhvervsgrene? Hvor synligt er erhvervsafdelingen i samspillet med erhvervet?

Vi har et behov for positive udviklinger i kommunen med en inspirerende og tiltrækkende effekt for tilflytningerne,

som aldeles vil positivt influere borgernes fremtid, men uden effektive og langsigtede tiltag forbliver det en utopi!

Samfundet smuldrer ved flere fraflytninger uden at tage sig af problemet! En næsten konstant fraflytning af antal velud-dannede borgere burde virke alarmerende og der er gode grunde til, at de bedst uddannede og familier med børn vælger at flytte fra byen og derved forarmer kommunen!

Der mangler simpelthen visioner for en positiv udvikling i Kommune Kujalleq, hvor folkets fremtid er udslagsgivende!

De ansvarlige ved det, men gøre ikke noget ved det de er valgt eller ansat til!

Skrevet side op og ned, kære kommunalbestyrelse:

Erhvervet er hjørnestenen i samfundet for både by og bygd. Erhvervet skaber velstanden og tilfører indtægter til kommunen.

Pasfoto - 120 kr.

**B-46 (Kujataamiu)
JYSK akiani**

Nal. 11.00 - 17.00

Oqarasuaat 49 44 60

Erhvervet skaber arbejdspladser og derved tiltrækker veludannede nye borger.

Et veletableret og solid erhverv fremmer udviklingen og skaber uddannelsespladser.

Et innovativt erhverv fremmer tilgang af faglige veluddannede borger med nyskabelser af nye erhverv.

Erhvervet kræver god kommunikation med kommunen, ISG og andre offentlige institutioner.

Erhvervet kræver solidaritet og fagligt samarbejde med kommunen og selvstyre ejede institutioner.

Erhvervet kræver at udliciteringer tilgodeser lokale leverandører som første prioritet.

Kommunalpolitikere og andre ansvarlige, I er til for borgerne. Det er JER, der former samfundet -er det virkelig så svært at forstå, at erhvervet er hjørnестenen, en basis, hvor på bygges udviklingen og velfærd i samfundet!

Hvor er vores lokal patriotisme?

Flere af varer købes på nettet, bestilles fra byerne udenfor, men købes ikke lokalt; hvorfor?

Manglen på lokal støtte resulterer i, at vores virksomheder eller butikker lukker. Andre overvejer en lukning af deres livsværk, netop, fordi presset udefra bliver for voldsomt og en nedadgående omsætning animerer til lukningen.

Derved opstår en mangel på varer vi ikke længere kan købe lokalt, men stadig efterspørges, netop, fordi støtten er ikke til stede for vores virksomhederne! Derfor, støtte vores lokale virksomheder fremfor udenbys smarte sælger!

Hvilken fremtid går vi og vores unge generationer i møde? Flytter vores børn fra byen i en arbejdsdygtig alder og ikke vender tilbage, fordi deres fremtid placeres uden for kommunegrænsen? Kære alle i samfundet, vågn op! Vi ønsker ændringer, for at indgyde befolkningen tillid til

fremtiden og solidaritet til lokale virksomheder!

Uddannelser og lærepladser

Et fravalg af en uddannelse er i de fleste tilfælde en personlig uvidenhed suppleret med mangler i systemet og hos de rådgivende personer, som burde stimulerer og rådgiver hver en enkelt person! En besværlig, men også en nødvendig og effektiv proces, for at introducere de mangfoldige muligheder i uddannelserne.

Årsagen for frafaldet kan søges i, at personen mangler støtte i hjemmet til søgning af en uddannelse eller mangler ambitioner for en uddannelse, fordi personen ikke blev tilstrækkelig animeret til søgning af en uddannelse!

Mangel på mængden af modtaget arbejdsopgaver hos de forskellige lokale firmaer er afgørende, om muligheden eksisterer til at kan oprette tilstrækkelige med antal af lærepladser i de enkelte firmaer. Problemet er ikke nyt, men velkendt i kredsen, fordi en del opgaver udføres af udenbys firmaer med tilkaldt arbejdskraft, hvor lærepladser ikke er relevante og måske heller ikke krævet af bygherren! Derved forarmes lokale firmaer med ligeså samfundet.

Koordinerede oplysninger, informationer og inspirationer til uddannelsessøgende er én af nøglerne, for at animere personen til at påbegynde en uddannelse. En forcering af uddannelserne og etableringer af flere lærepladser kræver gode brugbare løsninger, som sikkert kan findes i et fælles samarbejde mellem parterne.

En appel til ungdommen med skærpede oplysninger for vigtigheden af en uddannelse, for deres egen og samfundets fremtid, skal være et incitament, for at starte og gennemføre uddannelsen.

Vedvarende uddannelser er af største vigtighed for et vel fungerende samfund og især for det kommende voksende antal af ældre i samfundet.

Med et koordineret fællesprojekt burde vi kunne tiltrække nye erhvervsgrene, men dette kræver, at kommunen bliver

meget mere innovative, visionære og replicere på enhver henvendelse fra borgere.

Hvorimod yderligere negative attituder og nedprioriteringer vil udmønte i en fortsat regressiv udvikling i samfundet med en fortsat stigende antal fraflytninger og voksende mistillid af borgerne til politikere, hvor tilflyttere forbliver en utopi så længe nuværende udvikling fortsætter!

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Suliffeqartitsinissaq siusissu- millu iliuuseqarnissaq Nanortalimmi Alluitsup Paanilu pisariaqarpoq



Borgmesterip Stine Egedep innuttaasunut ataatsimiititsinerani ulluni oktobarip aqqarngani aamma 12-ianni pisuni innuttaasut Nanortalimmi 38-t Alluitsup Paanilu 16-it ornigupput.

Stine Egedep Nanortalimmi innuttaasunut ilaatigut oqaatigaa Nanortalimmi maanna aqquserngit asfalterneqarneri naammassisimasut, kommunilu inissiarsuarmik ammaanissamut pilersaaruteqartoq tarnikkut innarluutillit atugarissarnerulernissaat siunertaralugu, kiisalu errorsisarfimmik sivisuumik kissaatigineqarsimasumik ammaasoqassasooq.

Innuttaasut Nanortalimmi apeqqarissaarput, ilaatigut apequtigaat inissiat imaqaangitsut qanoq pilersaarfigineqarnerisut, utoqqarnut inuusuttunullu inissianut tunngasut, meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnerit pillugit, kiisalu suliaqartitsiniarneq annertusarniarlugu suliniutit pillugit apeqqutigineqarlutik.

-Kommunalbestyrelsip tulliani ataatsimiinnerani Narsami inissiat/illut imaqaangitsut sorliit tuniniarneqassanut aalajangerneqassaaq. Suliami matumani kommunip inissiaatai tamarmik misissorneqassapput takuniarlugu sorliit tuniniarneqarsinnaanersut, nutarterneqarsinnaanersut isateriaannaanersullu paasiniaarlugu. Illut Nanortalimmiittut tullinnguupput, aamma utoqqaat inissiaannik naammattunik peqarnissarput sulii qitiutissavarput, Stine Egede oqarpoq nangillunilu.

-Innuttaasut amerlanerusut sulilissappata pisariaqarpoq Majoriap inuussutissarsiuteqartullu akornanni sulii aaqqissugaanerusumik aammalu annertunersumik suleqatigiinnissaq. Kommunitisinni suleqatigiinnerup qanoq ingerlanera paasiniaarlugu nalilersuisoqarnissaa kissaatiginarpoq, taamaasilluta kommunitisinni suliffissaaleqisut ikilisinnissaat sukumiinerusumik sulissutigisinnaassagatsigu.

Alluitsup Paani aqqusinernut iluarsartuussinissamut, angerlarsimaffinni ikiorteqarnerulernissamut, qimminut angalaannartunut, illorpassuarnut imaqaangitsunut, kiisalu ikiaroornartup ajornartorsiutaaneranut tunngasunik innuttaasut apeqquteqarput.

Alluitsup Paa nunaqarfiuvoq innuttaasutigut annertuumik

ikiliartorfiusooq. Innuttaasut 167-it nunaqarfimmi najugaqartutut nalunaarsorsimapput, taakkunani atuarfissuarmi nutaaliامي taamaallaat 10-12-it atuartuupput, meeqqallu sisamat meeqqerivimmiillutik.

-Ikiaroornartumik ajornartorsiuteqarneq annermik sumi tamaani ajornartorsiutaavoq, tamannalu naammattumik iliuuseqarfigiuminaappoq. Taamaakkaluartoq kinguaariit nutaat atornerluiffiusumik inuuneqarnissaat kiisalu allatigut inuunerlunnissaat pinaveersaarniarlugu iliuuseqartariaqarput. Siusinaarluni iliuuseqarnissaq pingaaruteqarpoq, kommunimiillu peqqinnerusumik inuuneqarnissaq siunertaralugu innuttaasunik suleqateqarnissamut pikkorinnerusariaqarput piareersimanerusariaqarlutalu, Stine Egede oqarpoq.

Nanortalimmi Alluitsup Paanilu innuttaasunik ataatsimiititsinerup saniatigut Aappilattoq Narsarmiillu tikeraarneqarput. Borgmesterip aasaq Aappilattumut tikinniarnera sila peqqutigalugu iluatsinngimmat kingusinaalaartumik Aappilattup 100-liineranut atatillugu ataatsimut ullup qeqqasioqatigiinneq ingerlanneqarpoq. Narsarmiini kommunip Tusassimit illusiarisimasai tallimat misissorneqarput. Illu ataaseq atuarfittaatut atorneqarpoq, illullu sinneri qanoq atorluarsinnaanerinik ingerlatsiviit nunaqarfiillu siulersuisut akornanni pilersaarusiorneqassaaq.

**Kujataani Asaasoq ApS
Sydgrønlands Rengøring ApS**

Postboks 527, 3920 Qaqortoq

Email: sydel3920@gmail.com • Mobil 49 31 32

**asaaqqissaarneq, Sullissilluarneq
- Nuannisarneq Ipiitsoq**

**Proffessionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse**

Utertitseriaaseq nutaaq: Allannguut siulleg ukiup naannginnerani atuutilernissaa naatsorsuutaavoq



Nuuk Imiata kismaassinera atorunnaarsinneqartariaqartoq kiisalu puiaasanik utertitsisarnep allangortinneqarnissaa ullulerneqartariaqartoq siunnersuutip oqallisigineqarnerani Demokraatit Nalerarlu piumasaqarput. Allannguinnissaq sulissutaasoq Naalakkersuisut oqariartuuteqarput.

Puiaasanik utertitsisarnep allangortinneqarnissaa ullulerneqartariaqartoq Demokraatit Jens-Frederik Nielsen ukiaanerani ataatsimiinnermi siunnersuuteqarpoq.

2021-mili Copenhagen Economics nalunaarusiorsimavoq, naqissuserlugu utertitsisarnep pillugu aaqqissuussaaneq kismaassiffiujunnaassasoq. Maanna Nuuk Imeq utertitsisarnermut Kalaallit Nunaata kangiani kismaassisuvoq. Jens-Frederik Nielsenip siunnersuutaa Inatsisartuni oqallisigineqarmat Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuuteqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq Kalistat Lund allannguutit siulliit ukiup naannginnerani atuutilersinnaasut ilisimatitsivoq:

- Immikkoortumi siullermi illoqarfinni anginerusuni atuisut poortuutiniq, Dansk Retursystem-imut ilaareersunik utertitsisarninni akiusoq pissarsiarisinnaallissavaat. Tamanna poortuutiniq nalunaarutip allangortinneqarnissaanik pisariaqartitsiffiunngilaq, taamaattumillu pilertortumik aallartinneqarsinnaalluni.

Namminersortunngorsaaaneq

- Aaqqissuussineq taanna nammineerluni aalajangigassavoq, tassanilu ESANI-p poortuutit utertinneqartarnerini akiusoq pillugu pisiniarfiit suleqatigissavai. Immikkoortoq siulleg imminermi inuttaasut toqqaasinnaanerinik anner-tunerulersitsissanngilaq, kisiannili inuttaasut tunisassiat arlallit poortuutaannik utertitsisinnaalernissaannut, poortuutillu pinngortitamut pinnginnissaannut, kiisalu niuertut nioqquutissianik, poortuutaanik utertitsinissamut Dansk Retursystem-imik nalunaaqutserimasunik isumaginnissinaalernissamut piareersarnissaannut iluaqutaassalluni, Kalistat Lund oqaluttarfimmit oqarpoq.

Kalaallit Nunaanni tunisaasartunut ukiumut 6 millioner koruuninik aningaasaliisoqartartoq Kalistat Lundip oqaati-gaa. Puiaasalli utertinneqarsinnaannginneri pissutaalluni atuisartut utertitaminnut aningaasanik utertiffigineqarsinnaaneq ajorput. Tamannali illoqarfinni anginerusuni allangortinneqassasoq naalakkersuisup ilisimatitsissutigaa. Immikkoortup aappaani poortuutiniq suliaasaqarfik namminersortunngorsarneqassasoq nalunaarutigineqarpoq.

Naleqqamit isornartorsiuneq

- Immikkoortup aappaani poortuutiniq suliaasaqarfik namminersortunngorsarneqassaaq. Tassani poortuutiniq allanik, ullumikkut takusartakkatsinnit allaanerusunik tuniniaasinnaalernissaq ammaanneqassaaq, poortuutit Dansk Retur-system-imik nalunaaqutserisimanissaat apeqquutaassalluni, Kalistat Lund oqarpoq.

Pilersaarut Naleqqamit isornartorsiorneqarpoq. Nuuk Imiup kismaassinera taamaatinneqartariaqartoq partiimit oqariartuutigineqarpoq.

- Sooruna kismaassisoqarnera attatiinnarneqassasoq? Eqqagassat pillugit aalajangiinnissaq kingusinnerusukkt aalajangiiffigisinnaavarpur.

- Aaqqissuussaaneq qanoq akisutiginersoq takuneqarsinnaavoq, oqallinnermi Pele Broberg, Naleqqami siulittaasu-soq, oqarpoq.

Nunatsinnut tulluurtumik utertitseriaaseqarnissaa

- Maanna uagutsinnut aallaavigiunnaarluta Naalakkersuisut "allannguiniarnatik" suaaruteqarneratut nalilerlugu maluginiarparput "Dansk returpant" aallaavigilerniaraat siunissami, Pele Broberg oqarpoq.

Kalaallit Nunaannut tulluurtumik utertitseriaaseqartoqarnissaa Jens-Frederik Nielsenimit siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamit oqaluuserineqassaaq.

Opråb:

Grønland mangler 120 læger



Der er behov for en redningsplan, hvis det grønlandske sundhedspersonale ikke skal drukne i problemer.

Der er mange årsager til, at sundhedssektoren sejler i problemer.

Grønlands Lægeforening kan faktisk pege på 120 gode grunde til, at det står så skidt til.

Det er nemlig det antal fuldtidsansatte, som lægerne mangler. Lige nu er der omtrent 120 fuldtidsansatte læger, men det tal skal altså fordobles.

- Vi har mindre end halvdelen af læger, hvad vi burde have, fortæller Hans Christian Florian Sørensen, der er formand for Grønlands Lægeforening.

- Det er 466 indbyggere per læge i Grønland mod 164 indbyggere per læge i Danmark. Løsningen er ikke, at der skal være tre gange så mange læger i Grønland – men, at vi rammer noget, der ligner 300 indbyggere per læge, skriver han i en mail til KNR.

I Nuuk mangler der 75 procent af speciallæger. Samtidig er der kun to fastansatte ledende regionslæger, hvor der egentlig skal være fem.

Sygeplejerskerne har brug for flere fastansatte

Det er ikke kun lægerne, der oplever problemer med den akutte mangel på sundhedspersonale.

- Der er cirka 300 sygeplejerskestillinger normeret i Grønland, så vidt jeg er orienteret. Jeg tænker, at vi har omkring de 250-270 besatte stillinger p.t., men jeg ved det ikke præcist, fortæller Ken Jensen, formand for Grønlands Sygeplejerskeorganisation.

Han lægger i øvrigt vægt på, at flere og flere af stillingerne bliver besat af vikarer, der hjælper til i kortere og kortere tid. Og selvom hjælpen er værdsat, så er det med til at øge belastningen for de andre ansatte.

- Når man kun er en eller to fastansatte på en afdeling, et lokalsygehus eller i en kommune, så bliver opgaverne bare rigtig store og mange, siger Ken Jensen, og fortsætter:

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag	08.00 - 17.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	08.00 - 12.00

Derefter betjening via automat

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 17.00
Bestilling til udbringning samme dag skal ske inden kl. 14.00

PALBY-mi niivertoq





- Der er altså en stor andel, som er vikarer, som indgår i det totale tal, men de er her i så kort tid, at det også er en belastning at have dem.

Formand: Politikerne tager os for givet

- Politikerne har taget det for givet, at vi 'altid er der'. Men på et tidspunkt går det ikke længere. Så viser det sig, at vi er overbebyrdede, der er uacceptable ventetider og der laves fejl, skriver Hans Christian Florian Sørensen.

Og nu står både læger og patienter altså i en situation, hvor filmen er knækket.

- Der er flere dages ventetid på en tid til lægen og mere end 400 patienter på en venteliste, hvor der kun burde være 50.
- Man har alt for lang tid udsultet sundhedsvæsnen, og så får man service derefter, fortæller Hans Christian Florian Sørensen.

Mangler penge

Tidligere i år skrev KNR om sundhedsvæsnen, der skriger efter nye penge.

- Der er lige nu brug for mere end 800 millioner kroner til renovering i sundhedsvæsnen, sagde Ulrik Blidorf, formand for sundhedskommissionen, dengang til sundhedskommissionens pressemøde.

Planen var, at Sundhedskommissionen skulle aflevere en rapport med anbefalinger til Naalakkersuisut og Inatsisartut inden udgangen af 2022, men rapporten er nu blevet udskudt til forårssamlingen i 2023.

Det betyder også, at eventuelle bevillinger til sundhedsvæsnen tidligst kan debatteres næste år.

Alligevel håber Hans Christian Florian Sørensen på politisk velvilje og flere resurser til sundhedssektoren.

- Vi skal have så tilpas store resurser, at borgerne fornemmer, at vi er tæt på og tilgængelige i dagligdagen, siger han. Sundhedsvæsnen er den tungeste post på finansloven. I år er der afsat 1,6 milliarder kroner til området.

Hvis det står til Hans Christian Florian Sørensen, bør der i stedet afsættes i omegnen af to milliarder kroner til området.

Bruttonationalprodukt

Et bruttonationalprodukt (BNP) beskriver værdien af et lands årlige produktion.

Bruttonationalproduktet giver et helhedsbillede af Grønlands samlede økonomi.

- Anvend cirka 10-12 procent af Grønlands bruttonationalprodukt i stedet for de cirka otte procent, der anvendes nu. Ken Jensen efterspørger også flere resurser til området.

- Sundhedsvæsnen har været underfinansieret i en årrække. Det er vigtigt, at politikerne kommer med på banen, så de sikrer, at der er et økonomisk råderum til at gribe sundhedsvæsnen.

Sundhedsvæsnen skal blive i Grønland

Sundhedsvæsnen er et brandvarmt emne i takt med, at vi nærmer os folketingsvalget.

De fleste partier er enige om, at Danmark bør hjælpe det grønlandske sundhedsområde.

Atassut mener endda, at Danmark helt bør overtage ansvaret for sundhedsområdet i Grønland.

Det er Ken Jensen dog ikke helt enig i.

- Det synes jeg ikke, at man skal. Jeg synes, at vi er de bedste til at løse de udfordringer, der er heroppe. Det afføder for mig bare flere spørgsmål omkring, hvem der så skal bestemme, siger han.

- Tværtimod synes jeg, at man skal kigge på den organisering der er i sundhedsvæsnen. Man kan spørge sig selv, om man overhovedet skal have de her fem sundhedsregioner, eller om man skal centralisere det lidt mere.

Hans Christian Florian Sørensen mener heller ikke, at sundhedsområdet bør overdrages til Danmark.

- Grønland bør kunne løfte dette område. Ellers virker det til, at vi giver op – og det synes jeg ikke, vi skal, forklarer han.

- Det er da fint at der er nogen der vil hjælpe os, men det er jo en dårlig løsning, såfremt Grønland vil være Herre i eget hus.

Åbent brev til Kommune Kujalleq:



En historie fra det virkelige liv – eller: Må jeg så få en forklaring

af Leif Ellebæk Motzfeldt

Da mine henvendelser direkte til Kommune Kujalleq åbenbart ignoreres, forsøger jeg på denne måde at trænge igennem. Måske lykkes det – måske ikke. Men sagen har under alle omstændigheder givet mig anledning til at “filosofere” over den kommunale service og administration. Mere herom i næste nummer af Kujataamiu.

Kommune Kujalleq ejer en bygning, B-00. En del af denne bygning sælges til Firma ApS. I forbindelse med salget skal bygningen derfor opdeles i 2 selvstændige ejendomme: B-00 A og B-00 B.

Når en bygning opdeles i 2 selvstændige ejendomme, kræver Bygningsreglementet, at der etableres brandsikring mellem de 2 nu selvstændige ejendomme. Udover den juridiske opdeling i 2 ejendomme skal der altså også foretages en form for fysisk deling, konkret i form af brandsikring.

Kommunen udarbejder et udkast til overdragelsesaftale om B-00 B. Dette udkast indeholder en bestemmelse (9.02) om, at kommunen skal sørge for “opdeling af B-00 i en A-del og en B-del med henblik på anmærkningsfri registrering af skøde.”

Aftaleudkastet gennemgås og ændres af undertegnede på vegne af Firma ApS. Som konsekvens af andre ændringer

bliver den nævnte bestemmelse 9.02 nu til § 10 stk. 2 i den reviderede kontrakt.

Desuden indføres der en helt ny bestemmelse (som § 11 stk. 2): “Sælger afholder eventuelle omkostninger i forbindelse med den anførte opdeling af B-00”. Udkastet til overdragelsesaftale indeholdt derimod intet om “eventuelle omkostninger i forbindelse med den anførte opdeling”.

Den reviderede aftale med den nye § 11 stk. 2 godkendes og underskrives.

Der opstår herefter tvist om hvem, der er forpligtet til at betale for brandsikringen. Kommune Kujalleq påstår indledningsvist, “at kommunen ikke skal stå for udgiften til etablering af brandadskillelsen”, og at “kommunen i henhold til aftalen kun skal sikre at der på papiret bliver oprettet en adskillelse med to ejere på samme B-nummer”. Hvilket kommunen gør med henvisning til “§ 9 i salgsaftalen”.

Henvisningen til § 9 giver ingen mening, i alt fald ikke efter den endelige og underskrevne aftale. Jeg får derfor en stærk mistanke om, at kommunen sidder med en kopi af udkastet til aftale. Hvis det er tilfældet, kan jeg samtidig konstatere, at kommunen har overset, at jeg i en tidligere e-mail udtrykkeligt har henvist til § 11 stk. 2 – I aftaleudkastet findes der nemlig slet ikke en § 11 stk. 2.

Jeg gør naturligvis kommunen opmærksom på den fejl, som kommunen gør sig skyldig i. Efterfølgende får jeg da også bekræftet, at kommunen har siddet med udkastet til aftale,



idet kommunen nemlig hos mig rekvirerer en kopi af den endelige og underskrevne aftale. Hvilket jo ville være unødvendigt, hvis man havde den i forvejen.

Alligevel afviser kommunen min konklusion herom og kommer med en temmelig håbløs bortforklaring. En bortforklaring, som tilmed følges af en endnu mere håbløs henvisning til en bestemmelse i Bygningsreglementet – nemlig punkt 6.4.2 stk. 1. Så håbløs, at henvisningen kun kan betegnes som decideret tåbelig. Mildt talt.

Og hermed mener kommunen så åbenbart at have argumenteret for, at “eventuelle omkostninger i forbindelse med den anførte opdeling” kun omfatter de udgifter, der måtte være ved den juridiske og formelle opdeling af B-00. Altså papirarbejdet i forbindelse hermed. Papirarbejde, som kommunen under alle omstændigheder er forpligtet til at udføre efter aftalens § 10 stk. 2 (udkastets 9.02), jævnfør tidligere.

Hvis bestemmelsen i § 11 stk. 2 virkelig skal og kan fortolkes indskrænkende, så den kun omfatter det formelle papirarbejde, var der derfor ingen grund til at skrive det samme en gang til med andre ord. En almindelig sproglig forståelse af bestemmelsen taler da også imod kommunens synspunkt.

Det skal tilføjes, at kommunen fremdeles ikke har udført det nævnte papirarbejde trods talrige opfordringer hertil fra min side og kommunens erkendelse af denne forpligtelse !!

Et par forsøg fra min side på at få lejlighed til at drøfte sagen mundtligt (telefonisk) blev ikke besvaret. Jeg laver derfor i juli 2021 en redegørelse for hele sagen med opsamling af alle bilag, e-mails mv. Dette resulterer kun i et kort

negativt svar fra kommunen: “...man finder ikke anledning til at ændre den tidligere meddelte afgørelse...”.

Kommunens svar må i øvrigt tolkes således, at kommunen fastholder den tidligere nævnte tåbelige henvisning til en bestemmelse i Bygningsreglementet, som absolut intet har med sagen at gøre.

Dette er naturligvis ikke acceptabelt. Jeg sender derfor (21. august 2021) endnu en e-mail, hvori jeg fastslår, at kommunen ikke har fremført noget brugbart argument for kommunens synspunkt. Da man tilsyneladende heller ikke kan dette, anmoder jeg kommunen om i det mindste at forklare, hvorfor man mener, at min fortolkning af § 11 stk. 2 er forkert.

Samtidig opfordrer jeg endnu en gang kommunen til at opfylde sin forpligtelse efter aftalens § 10 stk. 2.

Min e-mail af 21. august 2021 er aldrig blevet besvaret.

Derfor sender jeg den 14. december 2021 endnu en e-mail, hvori jeg gentager min anmodning om, at kommunen fremkommer med acceptable argumenter for kommunens synspunkt. Eller alternativt forklarer, hvorfor man mener, at min fortolkning er forkert. Igen opfordrer jeg kommunen til under alle omstændigheder at opfylde sin forpligtelse efter § 10 stk. 2. Samme negative resultat: Ingen reaktion. Intet svar. Så derfor:

Kommune Kujalleq, må jeg så få en forklaring.

Med venlig hilsen

Suaarut:

Kalaallit Nunaat 120-nik nakorsassaalatsivoq



Kalaallit Nunaata peqqinnissaqarfiani sulisut erloqine-ruleqqunagit pilersaarusiupallattoqartariaqarpoq.

Peqqinnissaqarfipput assigiinngitsorpasuarunik peqquteqartumik ilungersunartorsiorpoq.

Tamanna ilaatigut 120-nik nakorsassaalatsinermik peqquteqartoq, Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffiat ilisimatitsivoq. Tassa nunatsinni nakorsatut piffissaq tamakkerlugu suliffinni katillutik 240-t missaanittuni 120-t missaat inuttaqanngilat.

- Maanna nakorsat amerlassusaasa marloriaataannit amerlanersut pisariaqartippavut, Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffiata siulittaasua Hans Christian Florian Sørensen oqarpoq.

- Tassa Kalaallit Nunaanni nakorsaq ataasiugaangat agguaqatigiisillugu innuttaasunik 466-inik nakorsaasarpoq, Danmarkimilu nakorsaq ataasiugaangat agguaqatigiisillugu innuttaasunik 164-inik nakorsaasarluni. Kalaallit Nunaanni maanna nakorsat pingasoriaatinngortinneqaraluarpataluunniit ajornartorsiut qaangerneqarnaviannigilaq – nakorsalli ataatsip nakorsartagai agguaqatigiisillugu 300-t missaannit tilernissaannut aqqiisoqartariaqarpoq, taanna KNR-imut allappoq.

Nuummi nakorsatut immikkut ilisimasalituttut piffissaq tamakkerlugu maanna suliffiit sisamaagaangata, taakkunannga ataasiinnaq inuttaqartarpoq. Nunallu immikkoortuani nakorsatut piffissaq tamakkerlugu suliffinni tallimaasuni marluinnaat maanna inuttaqarput.

Peqqissaasuni piffissaq tamakkerlugu sulisinnaasut amerlanerusut pisariaqartinneqartut

Nakorsassaalatsisoqaannarani aamma peqqissaasuasoqarpoq.

- Kalaallit Nunaanni peqqissaasutut piffissaq tamakkerlugu suliffiit 300-t missaannik amerlassusiligaasoraakka.

Taakkunanngalu maanna inuttallit 250-t 270-llu missaannis-soraakka. Qasserpiaannersulli ilisimanngilara, Nunatsinni Peqqissaasut Kattuffiata siulittaasua Ken Jensen oqarpoq.

Peqqissaasutulli suliffiit sivikitsuinnarmik kingoraartaasartunik inuttalersorneqarsimasut amerliartuinnartut, taassuma aamma erseqqissaatigaa. Taakkulu ikiuunnerat qujanaraluaqisoq sulisunut allanut aamma nammakkersueqataavoq.

- Soorlu immikkoortortami, peqqissaavimmi kommunimiluunniit kisiartaallutik marluinnaallutilluunniit sulisut imannaanngitsunik suliarpassuaqartarput, Ken Jensen oqarpoq nangillunilu:

- Peqqissaasummi ilarpassui sivikitsuinnarmik kingoraartaasuusanerat aamma nammakkersueqataavoq.

Siulittasoq: Politikerit suliuannartussatut isigivaatigut

- Politikerit suliuannartussatut isigivaatigut. Tamannali unitsittariaqarpaat. Taamaaliunngikkunimmi nammakkersorpallaalissvaatigut, suliarittussat suliaritinnissamut utaqqisarnerat sivitsoqperiaannassaaq kukkuluttortoqalissallunilu, Hans Christian Florian Sørensen allappoq.

Nakorsalli peqqissaasullu naammatsipput.

- Nakorsiarniat nakorsiarnissaminnut ullorpaalunni utaq-qqeartaqartarput, suliaritinnissamullu utaqqisut 50-iin-naaniartartussaagaluit maanna 400-nit ikinnerunngillat.

- Peqqinnissaqarfik sivisoqisumik aningaasakilliorpoq, taamaamat peqqissaasinnaanera naammanngitsumik pitsaasuseqarpoq, Hans Christian Florian Sørensen oqarpoq.

Aningaasakilliorpoq

Peqqinnissaqarfik aningaasanik amerlanerusunik pisariaqartitsisoq, KNR ukioq manna siusinnerusukkut allappoq.

- Atortutigut illutigullu massakkuugallartumik peqqinnis-



saqarfik 800 millionit sinnerlugit nutarteriffiginngikkuni nutaaliorfiusariaqarpoq, peqqinnissamut ataatsimiititaliar-suup siulittaasua, Ulrik Blidorf KNR-imut taama oqarpoq. Peqqinnissamut ataatsimiititaliar-suup nalunaarusiaq Naalakkersuisunut Inatsisartunullu innersuussutitaqartoq 2022-p naanerani tunniuttussaagaluarpaa, nalunaarusiarli 2023-mi upernaamut kinguartinneqarpoq.

Tamannalu peqqinnissaqarfimmut aningaasanik akuersisin-naanerit siusinnerpaamik aappaagu aatsaat oqaluuserisineq-arsinnaanerani kinguneqarpoq.

Taamaakkaluartorli Hans Christian Florian Sørensenip poli-tikkikkut ajunngisaartoqarluni peqqinnissaqarfimmut ator-tussanik allanik tunniussisoqarnissaa neriuutigaa.

- Aningaasanik annertuumik naleqqussaassaagut innuttaasut taamaalllutik ulluinnarni qanittumiittugut pissarsiaasaas-gullu malugisinnaassammasuk, taanna oqarpoq.

Peqqinnissaqarfik aningaasanut inatsimmi inisitunerpaavoq. Tassunga ukioq manna 1,6 milliardit koruunit immikkoor-tinneqarput.

Hans Christian Florian Sørensen aalajangiisinnaatitaagalua-runip oqartussaaffimmut tassunga 2 milliardit koruunit immikkoortinneqassagaluarput.

Nunap tamakkerluni ukiumut naammassisai

Nunap tamakkerluni ukiumut naammassisai BNP-mik taa-neqartarput.

Nuna qanoq aningaasarsiortigisimanersoq, BNP-ata erser-sittarpaa.

- Nunatsinni tunisat ataatsimut nalinginit maannakkutulli 8 procentit missaannaat atornerarani 10-12 procentiisa missa-at atorneralik.

Peqqinnissaqarfimmut isumalluutini atuisoqarnerunissaa Ken Jensenip aamma kissaatigaa.

- Peqqinnissaqarfik ukiorpassuarni aningaasaliiffiginikip-pallaarpoq. Politikerit peqqinnissaqarfimmut aningaasasaq-arnissaanik qulakkeeriniartariaqarput.

Peqqinnissaqarfik nunatta akisussaaffigiinnassagaa

Peqqinnissaqarfik folketingimut qinersisoqarnissaata qanil-liartornera oqallisaangaatsiarpoq.

Danmark nunatsinni peqqinnissaqarnermut ikiuisariaqartut partiit amerlanerit isumaqatigiipput.

Atassullu nunatsinni peqqinnissaqarfik Danmarkimit aki-sussaaffigineqalertariaqartoq isumaqarpoq.

Ken Jensenili tamatumani isumaqataavallaanngilaq.

- Taamaaliortoqassanngitsoq isumaqarpunga.

Isumaqarpunga unammillernartut aaqqiiviginiarnissaanut pitsaanerpaasugut. Tassungali tunngatillugu kina aalajan-giissanersoq pillugu apeqqutit uannut arlaliuinnarput.

- Illuatungaani peqqinnissaqarfimmi aaqqissuussineq misissorneqassasoq isumaqarpunga. Peqqinnissaqarfiup nunami immikkoortortaqarfii tallimat pisariaqarnersut ima-luunniit ataatsimut katiterisoqarnerussanersoq apeqqutigineqarsinnaavoq.

Hans Christian Florian Sørensenilu peqqinnissaqarfik Danmarkimut tunniunneqassanngitsoq aamma isumaqar-poq.

- Kalaallit Nunaata oqartussaaffik una oqallisigisinnaasa-riaqarpaa. Taamaangippat tunniutiinnartutut issaagut, tun-niutiinnassanngitsugullu isumaqarpunga, taanna oqarpoq.

- Ikiuorneqarusunnerput ajunngivippoq, kisianni Kalaallit Nunaalli namminersulivinniaruni tamanna ajornartorsium-mut aaqqiissutissaqinngilaq.

Greenland Minerals: Vi er klar til at gå hele vejen

Greenland Minerals er langt fra klar til at trække sig fra deres projekt på Kuannersuit, selvom ny lovgivning i øjeblikket spænder ben for, at virksomheden kan få en udvindingstilladelse. Repræsentanter fra Australien har været på besøg i Narsaq og Nuuk igen.

Repræsentanter fra Greenland Minerals har for nyligt besøgt Narsaq og Nuuk for at "tage temperaturen" på samarbejdspartnere og interessenter. De er fortsat fortrøstningsfulde med hensyn til deres projekt ved Kuannersuit, på trods af, at der sidste år blev indført forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran her i landet.

Lovgivningerne

Råstofloven § 29

Stk. 2. En rettighedshaver, som under en tilladelse efter stk. 1 har påvist og afgrænset forekomster, som denne agter at udnytte, og som i øvrigt har opfyldt de i tilladelsen anførte vilkår, har ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse. Inatsisartutlov om forbud mod uran

§ 1.

Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran er ikke tilladt. Stk. 2. Hvis forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse er rettet mod andet end uran, gælder bestemmelsen i stk. 1 ikke, hvis det gennemsnitlige indhold af uran i den samlede ressource er under 100 ppm vægt. (Kuannersuit forekomsten indeholder omkring 300 ppm vægt).

Greenland Minerals projekt er primært sjældne jordarter, som bruges til blandt andet batterier til elbiler, mobiltelefoner og andet elektronik. Uran har indtil videre været planlagt som biprodukt, der skulle indbringe 50 millioner dollars i projektet.

Men efter Inatsisartut vedtog den nye lov mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af Uran, har projektet været mere eller mindre dødsdømt, og naalakkersuisut har i sommer sendt et udkast til afslag om udvindingstilladelse til Greenland Minerals i høring hos virksomheden.

Et fortolkningsspørgsmål

Greenland Minerals kommercielle manager, Garry Frere, oplyser til Sermitsiaq.AG, at selskabet forventer at afsende svar i slutningen af oktober.

Han understreger, at Greenland Minerals ikke mener, at afslaget har gang på jord. Derfor har de indgivet en voldgiftssag mod den danske stat og naalakkersuisut, fordi de mener, at forbuddet mod uran ikke bør have nogen betydning for deres ret til en udvindingstilladelse.

Garry Frere forklarer indsigelserne fra dem imod lovforslaget ved at bryde forbuddet ned i de forskellige dele:

Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse.

- Min pointe, og jeg understreger, at dette ikke er et juridisk

argument, er at naalakkersuisut blot kunne acceptere, at efterforskning og efterforskning allerede har fundet sted, før den nye lov trådte i kraft, så er den del ikke et problem. Hvis man så fortolker 'udnyttelse' som en kommerciel udveksling, så kan projektet fortsætte, hvis vi i stedet for at sælge uranen efterlader den i området som tailings.

Vil have sine investeringer tilbage - og lidt til

Garry Frere slår fast, at hvis sagen ender med et blankt nej til en udvindingstilladelse, så bør det i selskabets optik få økonomiske konsekvenser.

- Man kan ikke invitere os og opfordre os til at efterforske og smide penge efter projektet i 15 år, for så at give et afslag, selvom vi har opfyldt de lovmæssige krav til at lave rapporter og undersøge de forskellige ting omkring miljø og samfund i VSB og VVS-rapporterne, hvis indhold er blevet godkendt.

Derfor er kravet klart, understreger han.

- Vi skal som minimum have de penge tilbage, vi har investeret, men derudover har vi en virksomhed til at regne på, hvor meget vi går glip af i estimeret indtjening, hvis vi ikke får lov at fortsætte med projektet. Det krav vil blive lagt oveni de 130 millioner australske dollars, vi allerede har brugt på projektet.

Vil fortsat informere om projektet

Men foreløbigt kører voldgiftssagen, og den kan nemt komme til at vare flere år. Derfor vurderer selskabet, at det bedste de kan gøre er, at fortsætte arbejdet med de sidste ting, der skal gøres i henhold til processen med at få en udvindingstilladelse og i forhold til at informerer befolkningen om projektet og vinde opbakning blandt de lokale i Narsaq, til deres side af sagen.

- Et af problemerne, der har været undervejs set med vores øjne er, at de videnskabelige undersøgelser er lavet korrekt og viser, at der ikke er store risici ved projektet. Men de mange informationer fra rapporterne er ikke blevet formidlet godt nok til befolkningen og det er selvfølgelig vores ansvar.

Siger Garry Frere og slutter:

- Hvordan det skal gøres er et godt spørgsmål. Vi vil gerne i kontakt med folk i Narsaq og omegn, som er positive overfor projektet, som kan sætte sig ind i tingene og videreformidle det til resten af befolkningen, så de bliver trygge ved projektet, det er blandt andet også derfor, at vi har besøgt byen igen nu.

Beskæftigelse og tidlig indsats nødvendig i Nanortalik og Alluitsup Paa



Knap 38 borgere i Nanortalik og 16 borgere i Alluitsup Paa mødte op til borgmester Stine Egedes borgermøder de to steder den 11. og 12. oktober.

Stine Egede kunne i Nanortalik blandt andet fortælle borgerne at asfalteringen af vejene i Nanortalik nu er gennemført, at kommunen har planer om at genåbne en boligblok som også kan bruge til bedre forhold for de psykisk handicappede og skal åbne et længe ønsket vaskeri.

Borgerne i Nanortalik havde spørgsmål til blandt andet planerne for de mange tomme boliger, behovet for ældre og ungdomsboliger, anbringelse af børn udenfor hjemmet samt

beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Kommunalbestyrelsen skal på sit næste møde beslutte hvilke tomme boliger/bygninger der skal sælges i Narsaq.

Processen med at få overblik over salgbare, renoverings- eller saneringsmodne boliger vil fortsætte til vi har været alle kommunens boliger igennem. Bygningerne i Nanortalik er de næste på listen og vi skal have fortsat fokus på at få nok med ældreboliger, siger Stine Egede og fortsætter.

-Hvis der skal komme flere borgere i beskæftigelse kræver det et meget mere koordineret og større samarbejde mellem Majoriaq og erhvervslivet. Vi ønsker en evaluering af hvorledes samarbejdet kører i vores kommune, så vi kan arbejde målrettet mod at få ledigheden ned i kommunen.

Borgerne i Alluitsup Paa havde med deres spørgsmål fokus på bedre veje, mere hjemmepleje, løse hunde, affaldsafførelse, planerne med de mange tomme huse og hashproblemet.

Alluitsup Paa er en bygd hvor der er sket en kraftig nedgang i antal borgere. Der er registreret 167 borgere i bygden, hvoraf blot 10-12 er elever i den store moderne skole og 4 børn går i børnehaven.

-Hashmisbruget er nærmest over det hele, og det er svært at komme til livs. Men vi må ikke tabe de nye generationer til et liv i misbrug og ustabil livsførelse. Den tidlige indsats er vigtig og fra kommunens side skal vi være bedre og klar til at samarbejde med borgerne om en sundere livsstil, siger Stine Egede.

Udover borgermøderne de to steder, besøgt Stine Egede Aappilattoq og Narsarmiit, hvor der var hhv. en forsinket fælles frokost i anledning af Aappilattoq's 100 års jubilæum, hvor borgmesteren blev forhindret i at deltage i sommer pga. vejrmæssige forhold. I Narsarmiit var der tilsyn på de fem bygninger, som kommunen har købt af Tusass.

Den ene bygning bliver brugt som ny skole og udnyttelsen af de andre bygninger skal planlægges sammen med forvaltningen og bygdebestyrelse.

Arssarnerit

- elteknik for fremtiden
- Siunissami innaallagisserineq

El-installationer
Industri-installationer
Service
Skibs-installationer
Data-installationer
Kommunikation
Antenneanlæg
Elevatore
Belysningssteknik

Sikringsanlæg
Patient- og nødkald
Brandalarm anlæg
Maskinelektro
Termografering
Hvidevarer
Storkøkkener
Døgnvagt
El butik

Stort udvalg i lamper og hårdehvidevarer

*Qinigassaqarluartoq qullinik errorsiviit
nillataartitsiviit allallu*

Arssarnerit A/S

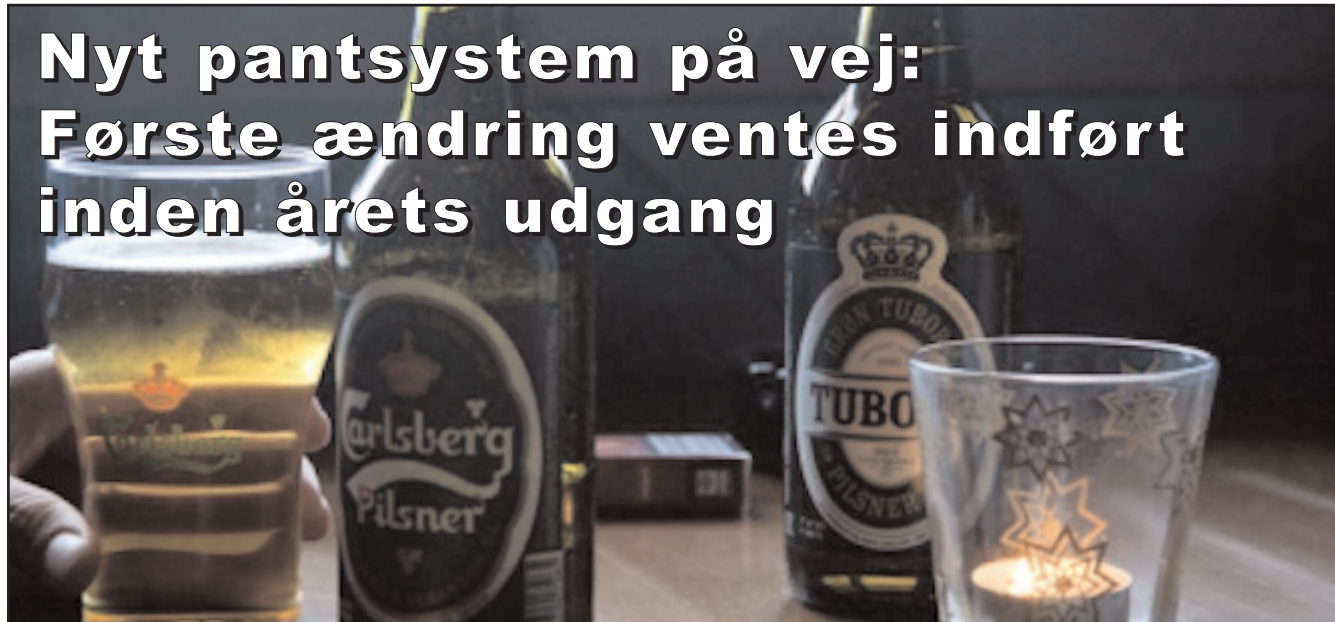
Jaraatooq B-1305
3920 Qaqortoq
Tlf: 642030
www.arssarnerit.gl
qaqortoq@arssarnerit.gl

Qaqortoq afd.

tlf. 483500

Vagttlf.: 494530

Nyt pantsystem på vej: Første ændring ventes indført inden årets udgang



Nuuk Imeqs monopol skal ophæves, lød det fra blandt andre Demokraatit og Naleraq under behandlingen af et forslag om at sætte en deadline for ændring af returpantsystemet. Naalakkersuisut beroliger med, at ændringer i systemet er undervejs.

Demokraatit Jens-Frederik Nielsen vil have sat en deadline for ændring af den omstridte bekendtgørelse om returemballage, og har derfor fremsat et forslag på efterårssamlingen.

Ifølge en undersøgelse fra Copenhagen Economics konkluderede i 2012 at tætte forbindelser mellem aktørerne, pantsystemet og afgiftssystemet reelt forhindrer konkurrence til Nuuk Imeq på markedet for øl og sodavand i Vestgrønland. Nord- og Østgrønland er undtaget for pantsystemet.

Under førstebehandlingen af Jens-Frederik Niensens forslag, sagde naalakkersuisoq for miljø, Kalistat Lund (IA), fra talerstolen, at de første skridt mod et nyt system ventes taget allerede inden årets udgang:

- Første etape består i, at forbrugere i større byer får mulighed for at få tilbagebetalt pant for emballage, der allerede indgår i Dansk Retursystem. Dette kræver ikke en ændring af emballagebekendtgørelsen og kan derfor igangsættes hurtigt.

Liberalisering senere

- Det er en frivillig ordning, hvor ESANI samarbejder med butikkerne omkring returpant. Første etape vil ikke i sig selv give større valgmuligheder for borgerne, men vil bidrage til, at borgerne kan få panten retur for flere produkter, og at emballagen ikke ender i naturen samt gøre detailhandlen klar til at kunne håndtere produkter der har pantmærker fra Dansk Retursystem, sagde Kalistat Lund fra talerstolen.

Ifølge Kalistat Lund betales der allerede omkring seks millioner kroner om året i pant på produkter, der sælges i Grønland, men som kunderne ikke har mulighed for at få igen, fordi de ikke kan returnere emballagen. Men det ændres altså ifølge naalakkersuisoq i flere større byer inden årets udgang.

Med hensyn til en liberalisering af emballagebekendtgørelsen så sker det i anden etape, siger Naalakkersuisoq:

Kritik fra Naleraq

- I anden etape foretages den egentlige liberalisering af returemballageområdet. Her vil der blive åbnet op for salg af andre emballagetyper end dem vi ser i dag, under forudsætning at emballagerne har Dansk Retursystem mærke.

- Derudover vil returpantsystemet udbredes til hele landet. En ændring af emballagebekendtgørelsen vil sandsynligvis skabe øget konkurrence for grønlandske tapperier og bryggerier, sagde Kalistat Lund.

Planen fra naalakkersuisoq blev dog mødt med kritik fra blandt andre Naleraq, der mener, at Nuuk Imeqs monopol skal ophæves med det samme, og så må man tage stilling til affaldsspørgsmålet bagefter:

- Hvorfor bliver vi ved med at bakke op om monopolet? Vi kan tage stilling til affaldet bagefter.

Forslag om grønlandsk pantmærke

- Der er lavet rapporter og redegørelser om, hvor dyrt systemet er, lød det blandt andet fra Naleraqs formand Pele Broberg under debatten.

Broberg mente, at det blot vil føre til andre begrænsninger i forhold til at indføre øl og sodavand fra andre lande end Danmark, at Naalakkersuisut vil binde sig til Dansk Returpant.

Forslagsstiller Jens-Frederik Nielsen foreslog, at man kunne arbejde med at grønlandsk returmærke, som kunne sættes på produkter fra andre lande end Danmark.

Erhvervs- og Råstofudvalget skal nu behandle forslaget. Naleraq fremsatte under debatten et ændringsforslag, som går ud på, at fristen for ændring af bekendtgørelsen og dermed afskaffelse af Nuuk Imeqs konkurrence fordel rykkes frem til udgangen af 2022. Det bakkede Mariane Paviaasen fra IA op om, og derfor skal udvalget vurdere det, oplyser Pele Broberg til Sermitsiaq.AG.



Permien & Permien

Tlf.: 49 45 85 Postboks 148 3920 QAQORTOQ E-mail: info@permien.dk

En god service -det sætter vi nemlig en ære i

Nye Åbningstider

fra 07:00 til 17:00

Fra mandag til og med fredag

lukket lørdag & søndag

CANON har altid et godt tilbud for udskiftning
af din multifunktionsprinter.

Den komplette digitale løsning, der dækker virksomhedernes behov
- et valg med service og kopitonere, du ikke kommer til at fortryde



Bordprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A4
Hastighed 25 print/min



Multifunktionsprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A6 – SRA3
Hastighed 30 print/min



Multifunktionsprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A6 – SRA3
Hastighed 50 print/min

Kontakte din lokale servicepartner

Takuss'! Vi ses!

Din KOPISERVICE i Kujataani

PISIFFIK

**Nunatta pissarititaanik pisigit
Køb grønlandske produkter**



Neqaarniamit neqeroorut

**Puulukip qimerluisa neqitaat
qerisoq 1/1 kg.**

49⁹⁵

Slagteren tilbyder

Frossen svinekam pr. 1/1 kg.

49⁹⁵